Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце БДУКМ
____________________ С.Л.Шпарло
«24» _____10_______2022 г.
Рэгістрацыйны № ВД- 447 /эвуч.

ЭТНАМУЗЫКАЛОГІЯ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-18 01 01 Народная творчасць па напрамку (напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-18 01 01-05 Народная творчасць (фальклор),
спецыялізацыі 1-18 01 01-05-01 Этнафоназнаўства

2022

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяьнасці 1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках), зацверджаных пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 12 красавіка 2022 г. № 78, вучэбных планаў БДУКМ па напрамку спецыяльнасці спецыялізацыі

СКЛАДАЛЬНІК:
Э.В.Шчадрына, старшы выкладчык кафедры народна-песеннай творчасці і фальклору ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтва.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
Н.В.Петухова, завгадчык кафедры рэжысуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат педагагічных навук;
Н.У.Касцяневіч, загадчык аддзяленнем народнай творчасці дзіцячай установы адукацыі “Цэнтр дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі “Ветразь” г.Мінска, педагог дадатковай адукацыі, кіраўнік фальклорнага калектыва “Мілавіца”.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
кафедрай народна-песеннай творчасці і фальклору ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў (пратакол № 10 ад 24.05.2022);
прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 5 ад 15.06.2022).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна «Этнамузыкалогія» складаецца з і трох раздзелаў: «Беларуская этнамузыкалогія», «Этнамузыкалагічны практыкум» і «Асноўныя мелодыка-рытмічныя тыпы беларускіх народных абрадавых песень і арэалы іх бытавання». Яна цесна звязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі як: «Тэорыя фальклору», «Этнафанічны практыкум», «Клас фальклорнага выканальніцкага майстэрства», «Уводзіны ў беларускую спеўную этнафонію», «Методыка арганізацыі фальклорнай дзейнасці» і інш.

Мэта вучэбнай дысцыпліны «Этнамузыкалогія» – фарміраванне сістэмы ведаў студэнтаў аб тэарэтычных асновах, навуковых напрамках і метадах вывучэння народнай традыцыйнай музычнай культуры, якія дазваляюць раскрыць сістэму абумоўленасці, сувязі з'яў музычнага фальклору з кантэкстам і формамі культурнай традыцыі.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

– выяўленне спецыфікі этнамузыкалогіі як навукі, інтэгруючай розныя аспекты вывучэння музычнага фальклору ў кантэксце традыцый народнай культуры;

– асвятленне асноўных тэарэтычных канцэпцый у гістарычнай дынаміцы іх станаўлення і развіцця;

– асваенне выпрацаваных у айчыннай і замежнай навуцы метадаў даследавання народнай музыкі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

– асноўныя кірункі, школы, метады і тэндэнцыі развіцця айчыннай і замежнай этнамузыкалогіі, асноўныя тэарэтычныя працы і публікацыі музычна-этнаграфічных матэрыялаў;

– асноўныя даследчыя праблемы ў галіне народнай традыцыйнай музычнай культуры: прыроду, мову, змест, форму, прызначэнне, функцыі музычнага фальклору ў кантэксце культурнай традыцыі;

– месца музычнага кампаненту ў структуры фальклорна-этнаграфічнага матэрыялу;

– метады вывучэння народнай музыкі;

– метады ўключэння народнай музыкі ў розныя формы адукацыйнай і канцэртна-асветніцкай дзейнасці.

умець:

– вызначаць асноўныя дыялектныя прыкметы народнай музычнай традыцыі (на лакальным ці рэгіянальным узроўнях);

– рабіць комплексны аналіз сродкаў мастацкай выразнасці фальклорна-этнаграфічнага матэрыялу;

– сістэматызаваць узоры народнай музыкі;

– карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай па пытаннях дысцыпліны.

валодаць:

– методыкамі каталагізацыі народных песень і найгрышаў;

– методыкамі вызначэння кампазіцыйна-рытмічных заканамернасцей розных жанраў фальклору.

Засваенне вучэбнай дысцыпліны «Этнамузыкалогія» павінна забяспечыць фарміраванне спецыялізаванай кампетэнцыі: валодаць навыкамі сістэматызацыі ўзораў народнай музыкі, каталагізацыі народных песень і найгрышаў; вызначаць кампазіцыйна - рытмічныя заканамернасці музычных жанраў фальклора.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Этнамузыкалогія» ўсяго адведзена 544 гадзіны, з іх – 320 гадзін аўдыторныя (100 гадзін – лекцыйныя, 200 гадзін – практычныя, 20 гадзін – семінарскія) заняткі

Рэкамендаваныя формы кантролю ведаў студэнтаў – залікі, экзамены.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Тэма 1. Паняцце этнамузыкалогіі. Гісторыя ўзнікнення тэрміна «этнамузыкалогія». Мэта і задачы дысцыпліны.

Паняцце этнамузыкалогіі, гісторыя ўзнікнення тэрміна «этнамузыкалогія». Прадмет і задачы вучэбнай дысцыпліны «Этнамузыкалогія». Музычны фальклор (этнічная музыка вуснай традыцыі) як частка нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі. Неабходнасць яго вывучэння і захавання.

Тэма 2. Метады вывучэння народнай музыкі.

Метады структурнага, стылявога аналізу народнай музыкі. Параўнальныя метады даследавання народнай музыкі. Функцыянальны метад і яго прымяненне ў этнамузыкалогіі. Арэальны метад вывучэння традыцый вуснай музычеай культуры. Метады структурнага і стылявога аналізу народнай музыкі. Параўнальныя метады вывучэння народнай музыкі. Функцыянальны метад яго прымяненне ў этнамузыкалогіі. Арэальны метад вывучэння традыцый вуснай музычнай культуры. Метады сістэатызацыі і класіфікацыі музычнага фальклора. Удасканаленне факталагічнай базы навукі, эксперыментальныя метады ў этнамузыкалогіі. Адукацыйны, выхаваўчы, сацыякультурны аспекты этнамузыкалогіі.

Тэма 3. Музычная мова і іншыя «мовы» традыцыйнай культуры.

Неабходнасць і спецыфіка перадачы ведаў ва ўмовах культуры вуснага тыпу. Сімвалічныя “мовы” народнай культуры, якія адрозніваюцца паміж сабой сродкамі перадачы інфармацыі, але маюць адзінае “поле” значэнняў. Рытуал і яго коды. Гукавы код народнай культуры. Функцыі гуку і голасу ў традыцыйнай культуры.

Тэма 4. Спецыфіка музычнага фальклору.

Вуснасць, варыятыўнасць, калектыўнасць, полістадыяльнасць як фундаментальныя ўласцівасці музычнага фальклору. Музычна-фальклорная традыцыя (у т.л. лакальная). Культурны тэкст. Тэкст і кантэкст у музычным фальклоры.

Тэма 5. Фарміраванне і развіццё сусветнй этнамузыкалогіі.

Развіццё этнаграфіі як навукі ў пачатку XIX ст. (Ж. Ж. Ампер). Узнікненне таварыстваў і этнаграфічных цэнтраў пры музеях у Парыжы, Стакгольме, Нью-Йорке, Чыкага і інш. гарадах. 1890-е гг. - актыўная палявая даследчая работа ў розных краінах. Акустычная школа А. Дж. Эліса (1880-я гг.). Узнікненне параўнальнага музыказнання на аснове навуковых работ К. Штумпфа і Дж. Эліса. Вынаходніцтва Дж.Эліса – фанограф і яго значэнне для неабходнасці ўзнікнення этнамузыкалогіі як асобнай навукі. З’яўленне

фанаграмархіваў у Заходняй Еўропе і Расіі і іх значэнне для развіцця этнамузыкалогіі. Тэорыя акультурацыі 1930-х гг. 1950 г. – увядзенне тэрміна “этнамузыкалогія” Я. Кунстам у сваёй рабоце «Musicologica». Тэрміны “параўнальнае музыказнанне” і “*музычная этнаграфія*” – сінонімы “этнамузыкалогіі” ў заходнееўрапейскім музыказнанні.

Раздзел I. Беларуская этнамузыкалогія

Тэма 6. Станаўленне беларускай этнамузыкалогіі як навукі у кантэксцк сусветнага музыказнаўства. Этапы развіцця.

Рамантычны этап (першыя 2/3 XIX ст.) як «перыяд накаплення навуковых сіл і матэрыялу». Недасканалая сістэмнасць і пэўная тэндэнцыйнасць публікацый. Прафесійны этап (апошняя 1/3 XIX ст. – 1917г.). Паўночна-заходні аддзел Расійскага геаграфічнага таварыства. Сістэмны дослед фальклору і “незалежныя” этнографы. Інтарэс грамадскасці да фальклору праз дзейнасць асветнікаў і публіцыстаў. Даваенны этап (1917г.-1940-я гг.) і яго супярэчлівасць: дзяржаўная падтрымка народазнаўства, але адначасова і – моцны кантроль. Палітыка беларусізацыі. Інстытут беларускай культуры, АН БССР. Арыентацыя на фундаментальную навуку. Дзейнасць А.Грыневіча і М.Гарэцкага, кампазітараў М.Чуркіна, А.Туранкова, М.Аладава. Даследаванні Я.Гіпіуса і З.Эвальд, пачатак дзейнасці Р.Шырмы і Г.Цітовіча. Страты, нанесеныя музыкалогіі рэпрэсіямі 1930-х гг. і Другой сусветнай вайной. Паслеваенны этап: станаўленне беларускай этнамузыкалогіі (1950-я гг. – канец XX ст.). Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР. Дзейнасць Л.Мухарынскай, Л.Касцюкавец, Т.Якіменка, З.Мажэйка, В.Ялатава. Сістэматызаваныя выданні і фальклорныя зборы.

Тэма 7. Працы польскіх і чэшскіх збіральнікаў і даследчыкаў беларускага музычнага фальклору.

Варшаўскае таварыства сяброў навук (1800г.) і яго сумесная з Віленскім універсітэтам праграма па вывучэнні помнікаў гісторыі і культуры беларусаў як рэакцыя на заняпад Рэчы Паспалітай. Беларускі музычны фальклор у польскіх выданнях XIX – пачатку XX ст. Перыядычныя выданні Варшавы і Вільні пра фальклор беларусаў. Сістэматычныя даследаванні Антрапалагічнай камісіі Польскай акадэміі навук (Кракаў). Дзейнасць М.Федэроўскага (1853-1923) па падрыхтоўцы і выданні збору «Люд беларускі». Музычныя фальклорныя зборы польскага этнографа О.Кольберга, чэшскага этнамузыколага Л.Кубы.

Тэма 8. Беларуская этнамузыкалогія і пецярбургская школа акадэміка Асаф’ева.

Савецкае народазнаўства і мастацтвазнаўства 1930-х гг. Этнамузыкалогія як навука на мяжы мастацтвазнаўства, псіхалогіі і

гістарычнай сацыялогіі. Інтанацыйная тэорыя Б.Асаф'ева (1884–1949) як аснова даследаванняў навукоўцаў Пецярбургскай этнамузыкалагічнай школы. Разуменне фальклору (музыкі вуснай традыцыі) як творчага метаду, які адлюстроўвае тып культуры і жывую музычную мову («інтанацыйны слоўнік») эпохі і народа. Доўгачасовая праграма Б.У.Асаф'ева па збіранні, даследаванні, вучэбнай і выдавецкай дзейнасці ў галіне музычнага фальклору. Непасрэдныя вучні Асаф'ева Я.Гіпіус і З.Эвальд і іх даследаванні фальклору беларусаў.

Тэма 9. Я. У. Гіпіус і яго значэнне для беларускай этнамузыкалогіі.

Я. Гіпіус (1903-1985) – фальклярыст і даследчык народнай творчасці. Фанаграмархіў Інстытута антрапалогіі, этнаграфіі і археалогіі АН СССР, заснаваны Я.Гіпіусам як цэнтр вядучых этнамузыколаў краіны. Экспедыцыі па Гомельскаму Палессю і Падняпроўі, наладжаныя ў 1930-я гг. Я.Гіпіусам, З.Эвальд сумесна з М.Грынблатам (секцыя этнаграфіі і фальклору АН БССР) і пецярбурскім фальклярыстам Ф.Рубцовым. Дзейнасць гэтых даследчыкаў як прадумова фарміравання этнамузыкалогіі як адной з цэнтральных дысцыплін беларускай народазнаўчай навукі. Падрыхтоўка і выданне збораў «Песні беларускага народа» і «Белорусские народные песни» як сістэматызаванага адлюстравання даваеннай песеннай сістэмы Беларусі.

Тэма 10. Беларускае адраджэнне пачатку XX ст. і народная музыка.

Інтарэс беларускай грамадскасці да фальклору праз дзейнасць асветнікаў і публіцыстаў пачатку XX ст. Дзяржаўная падтрымка народазнаўства ў савецкі час, але і – моцны кантроль за ідэалогіяй. Палітыка беларусізацыі. Інстытут беларускай культуры, АН БССР. Арыентацыя на фундаментальную навуку і «адвакацкая функцыя» этнамузыколагаў па абароне фальклору і яго носьбітаў. Дзейнасць па збіранні і папулярызацыі фальклору этнамузыколага А. Грыневіча (1877-1937) і фальклярыста М. Гарэцкага (1893-1938), кампазітараў М.Чуркіна, А.Туранкова, М.Аладава.

Тэма 9. Дзейнасць Р. Шырмы і Г. Цітовіча ў рэчышчы беларускай практычнай фальклярыстыкі XX ст.

Р. Шырма (1892-1978) – асветнік, фальклярыст, музыка. Даследча-збіральніцкая праца ў Заходняй Беларусі. Віленскі перыяд дзейнасці Шырмы. Праца па стварэнні прэцэдэнтаў харавога руху на Беларусі. Неабгрунтаваныя рэпрэсіі і рэабілітацыя ў ваенны перыяд, канцэртная практыка на фронце. Гродзенскі перыяд дзейнасці як унёсак у фарміраванне нацыянальнай харавой адукацыі. Перыяд прызнання і актыўнай канцэртнай дзейнасці капэлы Шырмы ў 1950-1970-я гг. Чатырохтомнае выданне беларускіх песень як вынік шматгадовай даследчай і збіральніцкай дзейнасці.

Г. Цітовіч (1910-1982) – асветнік, фальклярыст, музыка. Удзел у хоры Шырмы ў Вільні, прафесійныя заняткі музыкай і фальклярыстыкай ў Заходняй Беларусі і прылеглых раёнах Польшчы. Праца з вясковымі

спеўнымі гуртамі Палесся і стварэнне Дзяржаўнага народнага хору ў Мінску (1952). Даследчая і выдавецкая дзейнасць па прапагандзе каранёвай музыкі беларусаў ва урбаністычным асяродзі. «Анталогія беларускай народнай песні» як фундаментальнае канцэптуальнае аўтарскае выданне. Жыццёвы шлях Цітовіча як прыклад станаўлення практычнай этнамузыкалогіі.

Тэма 12. Этнамузыкалагічныя даследаванні ў Беларускай акадэміі музыкі

Дзейнасць этнамузыколагаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі як даследчыкаў, педагогаў, публіцыстаў, прапагандыстаў і палевікоў-практыкаў. Кабінет народнай музыкі, кафедра беларускай музыкі (1990). Тэматыка даследчых работ спецыялістаў-этнамузыколагаў БДАМ як адлюстраванне маштабнасці жыцця песенных форм фальклору Беларусі. Даследаванні выхаваных Л.Мухарынскай этнамузыколагаў Л. Касцюкавец і Т. Якіменка па кантавай культуры Беларусі, беларускіх песнях-баладах. Л. Мухарынская (1906–1987) – заснавальнік традыцый этнамузыкалагічных даследаванняў у Белдзяржкансерваторыі (Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі). Даследаванні па ладавай аснове народнай песні, пераемнасці ў развіцці музычнага фальклору. Выхад на даследаванне кардынальных асноў і законаў жыцця фальклору як падмурак уключэння этнамузыкалогіі ў кола фундаментальнага беларускага народазнаўства. Штогадовыя навуковыя чытанні памяці Л. Мухарынскай (з 1991 г.) як форум усходнееўрапейскіх этнамузыколагаў.

Тэма 13. Этнамузыкалагічныя даследаванні ў НАН Беларусі 1960-90 гг.

Заснаванне ІМЭФ НАН Беларусі (1957) як сродак сістэматызацыі і канцэптуалізацыі збіральніцкай і навукова-даследчай работы з музычным фальклорам. Даследаванне ладавай і рытмічнай асновы беларускага фальклору В.Ялатавым (1923-1980), сістэмна-тыпалагічнай арганізацыі песнятворчасці З.Мажэйка, рэгіянальных асаблівасцяў фальклору Т.Варфаламеевай і Г.Таўлай. Фальклорныя зборы «Беларуская народная творчасць» (гал. рэд. А.Фядосік), «Песні рэгіёнаў» як сістэмная прэзентацыя музычнага фальклору ў відава-жанравай і рэгіянальнай перспектывах на падмурку мэтанакіраванага сплашнога даследавання этнакультурных рэгіёнаў. Дзейнасць этнамузыколагаў у галіне практычнай фалькларыстыкі (Этнаграфічныя канцэрты і антрапалагічныя фільмы З.Мажэйка, фестывалі фальклору).

Тэма 14. Этнамузычныя даследаванні серыі «Традыцыйная мастацкая культура беларусаў» 1990-2000 гг.

Шасцітомная серыя ТМКБ – практычны вынік распрацоўкі навукова-даследчай тэмы Беларускага дзяржаўнага інстытута праблем культуры “Сучасны стан традыцыйнай мастацкай культуры белрусаў: даследаванне і практыка, якая пачалася ў рамках Праграмы дзяржаўнай падтрымкі

традыцыйнай культуры (1994-1996 гг.). Калектыў аўтараў (Т. Б. Варфаламеева, А. М. Боганева, Т. І. Кухаронак, М. А. Козенка, В. І. Лабачэўская, М. Ф. Раманюк і інш.) ставіць асноўнай задачай комплексны паказ рэгіянальнага багацця і разнастайнасці ўсіх асноўных відаў традыцыйнай мастацкай культуры ў яе аўтэнтычных формах і паказ яе як актуальнай праявы, жывой традыцыі на мяжы II і III тысячагоддзяў.. У кожным томе асобная ўвага надзяляецца раздзелам “Каляндарныя і сямейныя звычаі і абрады”, “Пазаабрадавыя песні”, “Танцавальны фальклор”, “Інструментальная музыка”, “Народная проза”, “Народныя гульні” , а таксама “Народны касцюм” і “Традыцыйны народны тэкстыль”. Важнась збору ТМКБ ў вырашэнні праблем экалогіі традыцыйнай культуры і яе захавання.

Тэма 15. Беларускае этнаінструментазнаўства

Этнаінструментазнаўчы накірунак беларускай этнамузыкалогіі, які развівае з 1970-х гг. І.Назіна. Даследаванні жанравага складу, асаблівасцяў функцыянавання, стылявых рысаў музычна-інструментальнага фальклору. Характарыстыка сігнальных найгрышаў, гукавыяўленчых найгрышаў, песенных найгрышаў, танцавальных найгрышаў, маршаў, прапанаваная І.Назінай. Яе выданні па беларускіх народных інструментах. Калекцыя народных інструментаў, відэастужкі аб музыках і народных інструментах. Зварот да кагнітыўнага падыходу да інструментальнай традыцыйнай музыкі як працяг даследчага накірунку, закладзенага Н.Нікіфароўскім у творы «Дудар і Музыка». Праблема рэвіталізацыі каранёвых музычных інструментаў (дуды, колавай ліры, парных дудак) у XX ст.

Раздзел II. Этнамузыкалагічны практыкум

Тэма 16. Асновы натацыі традыцыйнай музыкі: Спецыфіка фальклорных выканальніцкіх прыёмаў і спосабы іх абазначэння

Азнаямленне з простымі выканальніцкімі прыёмамі, вывучэнне спосабаў іх абазначэння (асваенне знакавай семантыкі). Пад'езды і спады. Глісанда. Гукі нявызначанай вышыні. Пэўныя і неазначальныя флажалеты. Завышэнне і прыніжэнне тону. Падыманне і апусканне тону. Фермата без кропкі і перавернутая фермата.

Тэма 17. Асноўныя рытмічныя малюнкі народнай песні

Бінарныя, трыёльныя, пункцірныя і сінкапіраванныя рытмічныя схемы. Шкала рытмічных пульсацый. Тыпы паўзаў.

Тэма 18. Вызначэнне тэмпу ў традыцыйнай музыцы. Лад і танальнасць традыцыйнай музыкі

Тэмп як адна з дынамічных характарыстык музычнай тканіны. Механічны і «жывы» тэмп. Тэмпавая ідэнтыфікацыя рытмічных цыклаў.

Метраном Мельцеля. Паскарэнне і запавольванне песні. Лад і танальнасць народнай песні. Вызначэнне ладу і танальнасці. «Падыманне» песні як адлюстраванне эмацыйнага тонусу.

Тэма 19. Вызначэнне музычнай формы народнай песні

Музычная страфа (куплет). Яе структура. Такт вышэйшага парадку. Метр і памер у фальклорнай музыцы.Тактыроўка народнай песні.

Тэма 20. Упрыгожванні ў народных песнях. Мелізмы

Віды мелізмаў. Песні з багаццем мелізматыкі: методыка натавання.

Тэма 21. Народна-песенны верш. Музычная страфа. Афармленне натацыі

Музычная строфіка народна-песеннага верша. Дыялектныя асаблівасці народна-песеннага верша. Адлюстраванне дыялектнай фанетыкі ў падтэкстоўцы. Стандартная форма (фармат) натацыі. Пашпарт песні.

Тэма 22. Асновы літаратурнага аналізу народных песень: Народна-песенная паэзія.

Адрозненне паэзіі ад прозы. Верш як паэтычная адзінка. Народна-песенны верш. Чысты верш. Музычная строфіка. Тыпы вершу ў фальклоры і ў тэорыі літаратуры. Танічны верш. Сілабічны верш. Сілаба-танічны (стопны) верш і яго віды.

Тэма 23. Тыпы фальклорнага вершу. Сюжэт і кампазіцыя вершу. Родавыя і жанравыя разнавіднасці народна-песеннага вершу

Роды і жанры народна-песеннага вершу. Эпас. Эпічныя жанры. Лірыка. Лірычныя жанры. Ліра-эпічныя жанры фальклору. Жанравае дзяленне народных песень. Сюжэт і кампазіцыя верша. Асноўныя кампазіцыйныя прыёмы (апавяданне, апісанне, ступеністае звужэнне вобразаў і інш.) Сродкі мастацкай выразнасці фальклору. Алегорыя. Асноўныя сродківыразнасці народна-песеннага верша: метафара, эпітэт, гіпербала, параўнанне, іронія. Сімволіка народнай песні.

Тэма 31. Музычная страфа і куплет. Рытма-складовая формула верша

Музычная страфа і куплет. Куплетна-прыпеўная форма. Формула вершу. Формула напеву. Суадносіны формулы верша з формулай напеву. Вызначэнне рытма-складовай формулы верша. Прынцыпы і правілы, неабходныя для складання рытма-складовай формулы верша.

Тэма 25. Асаблівасці дыялекту народных песень

Дзяленне мовы на прыслоўі і гаворкі. Гаворка і манера спеваў выканаўцы. Дыялектныя словы. Дыялектныя формы слоў.

Раздзел III. Асноўныя мелодыка-рытмічныя тыпы беларускіх народных абрадавых песень і арэалы іх бытавання

Тэма 26. Тыпавыя напевы абыходных калядных і валачобных песень.

Песні зімовага сонцастаяння, іх функцыянальная прыналежнасць, месца ў абрадзе. Разнастайнасць калядных песенных традыцый на Беларусі. Асноўныя прыкметы і арэалы бытавання сямі калядных тыпаў напеваў, а таксама калядных і шчадроўных заклічак і двух калядна-гульнявых тыпаў : “Каза” і “Цярэшка”.

Месца валачобных песень у агульнай семантыцы веснавых напеваў. Асноўныя прыкметы і арэалы бытавання чатырох валачобных тыпаў напеваў. Падабенства структурных прыкмет калядных і валачобных абыходных віншавальных песень, але адрозненні ў іх эмацыйным насычэнні (карнавалізацыя калядак і строгая ўрачыстасць валачобных).

Тэма 27. Тыпавыя напевы веснавых загуканняў

Тыпалагічны шэраг песень – веснавых загуканняў (IV асноўныя мелодыка-рытмічныя тыпы), іх этнафанічныя прыкметы і арэалы бытавання.

Тэма 28. Тыпавыя напевы юраўскіх, траецкіх, русальных, кустывых і талочных веснавых песень

Асноўныя прыкметы і арэалы бытавання пералічаных тыпаў веснавых напеваў.

Тэма 29. Асноўныя рытма-інтанацыйныя структуры веснавых карагодаў

Тыпалагічны шэраг і інтанацыйнасць веснавых карагодаў, іх асноўныя харэагрфічныя віды. Мелодыка-рытмічныя прыкметы карагодаў тыпа “Проса”, “Страла”, “Володар”, “Лука” і арэалы іх бытавання.

Тэма 30. Тыпавыя напевы купальскіх песень

Песні летняга сонцастаяння, іх функцыянальны і абрадавы кампаненты. Устойлівыя прыкметы дзевяці тыпаў купальскіх напеваў і іх арэальная прыналежнасць.

Тэма 31. Тыпавыя напевы жніўнага песеннага комплекса

Абрадавыя і працоўныя песні перыяду жніва. Прыкметы дзвюх тыпалагічных груп уласна жніўных напеваў і двух мелодыка-рымічных тыпаў дажынкавых. Арэалы іх бытавання.

Тэма 32. Тыпавыя напевы песень восені

Песні восені, іх адметнасці і этнафанічныя асаблівасці. Тыпы ярынных, аўсяных, ільняных і ўласна восеньскіх напеваў і іх арэалы.

Тэма 33. Тыпавыя напевы вясельных песень

Вяселле – самая шматстастаўная дзея, мнагаактная народная опера ў традыцы беларусаў. Адпаведнасць вясельных песень кожнай абрадавай дзеі. Тыпавыя напевы вясельных песень, іх асаблівасці і арэалы бытавання.

Тэма 34. Тыпавыя напевы хрэсьбінных песень

Абрад хрэсьбінаў. Віцебскае Падзвінне – адзіны рэгіён, дзе выконваюцца спецыяльныя абрадавыя палітэкставыя напевы і суправаджаюць усе этапы рытуалу, на астатняй тэрыторыі Беларусі бытуюць пазаабрадавыя (бяседныя) песні, якія адпавядаюць сутнасці абраду. Устойлівыя прыкметы тыпавых хрэсьбінных напеваў.

Тэма 35. Мелаінтанацыйныя асаблівасці галашэнняў

Жанр галашэнняў і ўмовы яго бытавання. Пахавальныя галашэнні, галашэнні нявесты-сіраты на могілках. Арэалы і мелаінтанацыйныя асаблівасці.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

вучэбнай дысцыпліны

Нумар тэмы	Назва тэмы, раздзелу	Колькасць аўдыторных гадзін				Форма кантролю заняткаў
		Лекцыйныя	Практычныя	Сенмінарскія	КСР	
Уводзіны.						
1	Паняцце этнамузыкалогіі. Гісторыя ўзнікнення тэрміна “этнамузыкалогія”. Мэта і задачы дысцыпліны.	4			2	апытванне
2	Метады вывучэння народнай музыкі.	2				
3	Музычная мова і іншыя “мовы” традыцыйнай культуры. Тэорыя кантанацыі	2				
4	Спецыфіка музычнага фальклору	2				
5	Фарміраванне і развіццё сусветнй этнамузыкалогіі.	4			2	апытванне
Раздзел І. Беларуская этнамузыкалогія						
6	Станаўленне беларускай этнамузыкалогіі як навукі у кантэксце сусветнага этнамузыказнаўства. Этапы развіцця	6		4	2	апытванне
7	Працы польскіх і чэшскіх збіральнікаў і даследчыкаў беларускага музычнага фальклору	2		4	2	апытванне
8	Беларуская этнамузыкалогія і пецярбургская школа акадэміка Асаф`ева	2		4	2	апытванне
9	Я. Гіпіус і яго значэнне для беларускай этнамузыкалогіі	2		4	2	апытванне
10	Беларускае адраджэнне пачатку XX ст. і народная музыка.	2	4		2	апытванне
11	Дзейнасць Р. Шырмы і Г. Цітовіча ў рэчышчы беларускай практычнай фалькларыстыкі XX ст.	2	4		2	апытванне
12	Этнамузыкалагічныя даследаванні ў Беларускай акадэміі музыкі	2	4		2	апытванне
13	Этнамузыкалагічныя даследаванні ў НАН Беларусі 1960-90 гг.	2	4		2	апытванне

14	Этнамузычныя даследаванні серыі «Традыцыйная мастацкая культура беларусаў» 1990-2000 гг.	2	4		2	апытванне
15	Беларускае этнаінструментазнаўства	2	6		2	Апытанне
Раздзел II. Этнамузыкалагічны практыкум						
16	Асновы натацыі традыцыйнай музыкі: Спецыфіка фальклорных выканальніцкіх прыёмаў і спосабы іх абазначэння	2	4		2	апытванне
17	Асноўныя рытмічныя малюнкі народнай песні	2	4		2	апытванне
18	Вызначэнне тэмпу ў традыцыйнай музыцы. Лад і танальнасць традыцыйнай музыкі	2	4		2	апытванне
19	Вызначэнне музычнай формы ў традыцыйнай музыцы	2	4		2	апытванне
20	Упрыгожванні ў народных песнях. Мелізмы	2	4		2	апытванне
21	Народна-песенны верш. Музычная страфа. Афармленне натацыі	2	4		2	Апытванне
22	Асновы літаратурнага аналізу народных песень: Народна-песенная паэзія.	2	4		2	апытванне
23	Тыпы фальклорнага вершу. Сюжэт і кампазіцыя вершу. Родавыя і жанравыя разнавіднасці народна-песеннага вершу	2	4		2	апытванне
24	Музычная страфа і куплет. Рытма-складовая формула верша	2	4		2	апытванне
25	Асаблівасці дыялектаў народных песень	2	4		2	апытванне
Раздзел III. Асноўныя мелодыка-рытмічныя тыпы беларускіх народных абрадавых песень і арэалы іх бытавання						
26	Тыпавыя напевы абыходных калядных і валачобных песень.	4	12		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
27	Тыпавыя напевы веснавых загуканняў	2	6		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
28	Тыпавыя напевы юраўскіх, траецкіх, русальных, куставых і талочных веснавых песень	2	12		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
29	Асноўныя рытмаі-інтанацыйныя структуры веснавых карагодаў	2	6		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў

30	Тыпавыя напевы купальскіх песень	2	12		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
31	Тыпавыя напевы жніўнага песеннага комплекса	2	12		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
32	Тыпавыя напевы песень восені	2	12		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
33	Тыпавыя напевы вясельных песень	2	12		4	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
34	Тыпавыя напевы хрэсьбінных песень	2	8		2	Сдача напеваў, табліца ўстойлівых прыкмет тыпавых напеваў
35	Мелаінтанацыйныя асаблівасці галашэнняў	2	2			апытанне
	Усяго:	**80**	**160**	**16**	**64**	

1. ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ РАБОТА

Літаратура

Асноўная

1. Белорусская этномузыкология: Очерки истории (XIX–XX вв.) / [З. Можейко и др.] ; под ред. З. Можейко. – Минск: Тэхналогія, 1997. – 251, [5] с. : нот.

2. Можейко, З.Я. Календарно-песенная культура Белоруссии : опыт системно-типологического исследования / З. Я. Можейко. – Минск: Наука и техника, 1985. – 245, [2] с. : нот.

3. Мухарынская, Л. Беларуская народная музычная творчасць : вучэб. дапам. для студэнтаў вышэйшых музычных навучальных устаноў / Л. С. Мухарынская, Т. С. Якіменка. – Мінск : Вышэйшая школа; 1993. – 343, [1] с. : нот.

Дадатковая

1. Азадовский, М.К. История русской фольклористики. М.: Учпедгиз, 1958. Т. 1. – 479 с.; 1963. Т.2. – 363 с.

2. Анализ вокальных произведений. Учеб. пособие / Под ред. О. Коловского. – Л.: Музыка, 1988. – 352 с.: нот.

3. Асафьев, Б.В. Музыкальная форма как процесс. 2-е изд. – М.: Музыка, 1971. – 376 с.

4. Асафьев, Б.В. Речевая интонация / Под ред. Е.М. Орловой. – М.; Л.: Музыка, 1965. – 136 с.: нот.

5. Банин, А. А. Слово и напев. Проблемы аналитической текстологии // Фольклор. Образ и поэтическое слово в контексте / Отв. ред. В.М. Гацак. М.: Наука, 1984. С. 170–202.

6. Банин, А.А. К изучению русского народно-песенного стиха. Методологические заметки // Фольклор. Поэтика и традиция / Отв. ред. В.М. Гацак. М.: Наука, 1982. С. 94–139.

7. Банин, А.А. Метод морфологического описания произведений фольклора // Методы изучения фольклора: Сб. науч. тр. Л., 1983. С. 80–95.

8. Банин, А.А. О принципах моделирования обобщенного слогоритма. Вопросы методики и методологии // Памяти К.В. Квитки: Сб. ст. / Ред.-сост. А. Банин. М.: Сов. композитор, 1983. С. 165–179.

9. Банин, А.А. Об одном аналитическом методе музыкальной фольклористики // Музыкальная фольклористика / Ред.-сост. А.А. Банин. М.: Сов. композитор, 1978. Вып. 2. С. 117–157.

10. Богатырев, П.Г. Вопросы теории народного искусства. – М.: Искусство, 1971. – 544 с.

11. Варфоломеева, Т.Б. Северо-белорусская свадьба. Обряд, песенно-мелодические типы. – Минск: Наука и техника, 1988. – 158 с.: нот.

12. Восточнославянский фольклор: Словарь научной и народной терминологии / Под ред. В.Е. Гусева, В.М. Гацак; Отв. ред. К.П. Кабашников. – Минск: Навука і тэхніка, 1993. – 478 с.

13. *Гилярова, Н.Н.* К проблеме преподавания музыкального фольклора в вузе. Этномузыкальный аспект образования // Психология музыкальной деятельности: Учеб. пособие. М.: Academia, 2003. С. 303-317.

14. *Гилярова, Н.Н.* Морозов И.А., Слепцова И.С. К вопросу о методике комплексного изучения локальной традиции. Шацкий этнодиалектный словарь // Этнографическое обозрение. 1999. № 1. С. 41–66.

16. *Гилярова, Н.Н.* Идеи Е. Линевой и современные методы этномузыковедческого исследования // По следам Е.Э. Линевой: сборник научных статей. Вологда: Изд-во обл. науч.-метод. центра культуры и повышения квалификации, 2002. С. 5–14.

17. *Гошовский, В.Л.* У истоков народной музыки славян: Очерки по музыкальному славяноведению. – М.: Сов. композитор, 1971. – 304 с.: нот.

18.Гусев, В.Е. Эстетика фольклора. – Л.: Наука, 1967. – 318 с.

19. *Елатов, В.И.* Ладовые основы белорусской народной музыки. – Минск: Наука и техника, 1964. – 216 с.: нот.

20. *Елатов, В.И.* Мелодические основы белорусской народной музыки. – Минск: Наука и техника, 1970. – 143 с.: нот.

21. *Елатов, В.И.* Ритмические основы белорусской народной музыки. – Минск: Наука и техника, 1966. – 220 с.: нот.

22.Земцовский, И.И. Мелодика календарных песен. – Л.: Музыка, 1975. – 224 с.: нот

23. *Коргузалов, В.В.* Генетические предпосылки жанровой классификации музыкального фольклора // Русский фольклор. Л.: Наука, 1975. Т. 15. С. 240–273.

24. *Мазель, Л.А.* О системе музыкальных средств и некоторых принципах художественного воздействия музыки // Интонация и музыкальный образ: Ст. и исслед. / Под общ. редакцией Б.М. Ярустовского. М.: Музыка, 1965. С. 225–263.

25.Михайлов, М. Стиль в музыке. – Л.: Музыка, 1981. – 264 с.

26. *Мухаринская, Л.* К вопросу об эстетическом освоении действительности в современном белорусском народно-песенном творчестве. Исследование. – Л.: Сов. композитор, 1982. – 78 с.: нот.

28. *Мухаринская, Л.И.* Белорусская народная песня. Историческое развитие. – Минск: Наука и техника, 1977. – 216 с.: нот.

29. *Назіна, І.Д.* Беларускія народныя музычныя інструменты. – Мінск: Беларусь, 1997. – 239 с.: нот.

30. *Орлова, Е.М.* Интонационная теория Асафьева как учение о специфике музыкального мышления. История. Становление. Сущность. – М.: Музыка, 1984. – 302 с.

31. *Пашина, О.А.* Ареальный аспект соотношения функции и структуры музыкально-фольклорных текстов // Славянские этюды: (Сборник к юбилею С.М. Толстой). М.: Индрик, 1999. С. 331–339.

32. *Пашина, О.А.* Календарно-песенный цикл у восточных славян / Гос. ин-т искусствознания. – М., 1998. – 292 с.

33. *Путилов, Б.Н.* Методология сравнительно-исторического изучения фольклора. – Л.: Наука, 1976. – 245 с.

34. *Рубцов, Ф.А.* Интонационные связи в песенном творчестве славянских народов: Опыт исследования. – Л.: Сов. композитор, 1962. – 116 с.: нот.

35. *Рубцов, Ф.А.* Статьи по музыкальному фольклору. – Л.; М.: Сов. композитор, 1973. – 224 с.: нот.

36. *Руднева, А.В.* Русское народное музыкальное творчество: Очерки по теории фольклора / Ред-сост. Н.Н. Гилярова, Л.Ф. Костюковец. – М.: Композитор, 1994. – 223 с.: нот.

37. *Савельева, Н.М.* О региональных и локальных разновидностях типовых русских песенных структур // Проблемы композиции народной песни. М., 1997. С. 41–47. (Науч. тр. Моск. гос. консерватории; Сб. 10).

38. *Смоленский* музыкально-этнографический сборник / Отв. ред. О.А. Пашина. – М.: Индрик, 2003. Т. 1: Календарные обряды и песни. – 760 с.: нот.; Т. 2: Похоронный обряд. Плачи и поминальные стихи. – 550 с.: нот.

39. *Тавлай, Г.В.* Белорусское купалье: Обряд, песня. – Минск: Наука и техника, 1986. – 174 с.: нот.

40. *Толстой, Н.И.* Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. 2-е изд., испр. / Сост. С.М. Толстая; Отв. ред. А.Ф. Журавлев. – М.: Индрик, 1995. – 512 с.

41. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т.1. Магілёўскае Падняпроўе / Т. Б. Варфаламеева, В. І. Басько, М. А. Козенка і інш. — Мінск: Бел. навука, 2001. — 797 с.

42. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т.2. Віцебскае Паддзвінне / Т. Б. Варфаламеева, А. М. Боганева, М. А. Козенка і інш.; Складальнік Т. Б. Варфаламеева. — Мінск: Бел. навука, 2004. — 910 с.

43. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т.3. Гродзенскае Панямонне. У 2-х кн. Кн. 1 / В. І. Басько [і інш.]; аўт. Ідэі Т, Б. Варфаламеева; агул. рэд. Т. Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2006. — 608 с.

44. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т.3. Гродзенскае Панямонне. У 2-х кн. Кн. 2 / А. М. Боганева [і інш.]; аўт. Ідэі Т, Б. Варфаламеева; агул. рэд. Т. Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2006. — 736 с.: каляр. іл.

45. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 4. Брэсцкае Палессе. У 2 кн. Кн. 1 / В. І. Басько [і інш.]; ідэя і агульнае рэдагаванне Т.Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2008. — 559 с. : каляр. іл.

46. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 4. Брэсцкае Палессе. У 2 кн. Кн. 2 / А. М. Боганева [і інш.]; ідэя і агульнае рэдагаванне

Т.Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2009. — 863 с. : каляр. іл., 1 электрон.-апт. дыск (CD-Rom).

47. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 5. Цэнтральная Беларусь. У 2 кн. Кн. 1 / В. І. Басько [і інш.]; ідэя і агульнае рэдагаванне Т.Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2010. — 847 с. : каляр. іл.

48. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 5. Цэнтральная Беларусь. У 2 кн. Кн. 2 / А. М. Боганева [і інш.]; ідэя і агульнае рэдагаванне Т.Б. Варфаламеевай. — Мінск: Выш. шк., 2011. — 911 с. : каляр. іл.

49. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 6. Гомельскае Палессе і Падняпроўе. У 2 кн. Кн 1 / Т. В. Валодзіна [і інш.]; ідэя і агул. Рэдагаванне Т. Б. Варфаламеевай. – Мінск: Выш. Шк., 2012. – 910 с.: каляр. іл.

50. *Традыцыйная мастацкая культура беларусаў.* У 6 т. Т. 6. Гомельскае Палессе і Падняпроўе. У 2 кн. Кн 2 / А. М. Боганева [і інш.]; ідэя і агул. Рэдагаванне Т. Б. Варфаламеевай. – Мінск: Выш. Шк., 2013. – 1231 с.: каляр. іл. + 1 электрон.-апт. дыск (CD-Rom).

51. *Христиансен, Л.Л.* Ладовая интонационность русской народной песни: Исследование. – М.: Сов. композитор, 1976. – 390 с.: нот.

52. *Чекановска, А.* Музыкальная этнография: Методология и методика / Пер. с польск. Г.Д. Блейза. – М.: Советский композитор, 1983. – 190 с.: нот.

53. *Щуров, В.М.* Стилевые основы народной музыки / Моск. гос. консерватория. – М., 1998. – 466 с.: нот.

54. *Щуров, В.М.* Южнорусская песенная традиция. Исследование. – М.: Сов. композитор, 1987. – 320 с.: нот.

55. *Эвальд З. В.* Социальное переосмысление жнивных песен белорусского Полесья // Советская этнография. 1934. № 5. - С. 17-39.

56. *Эльшекова, А.* Об изучении ранних форм славянской народной музыки // Славянский музыкальный фольклор. Статьи и материалы. М.: Музыка, 1972. С. 114–125.

Метады навучання

Метады навучання ў рамках дадзенай вучэбнай дысцыпліны адпавядаюць агульным патрабаванням да фарміравання прафесійных кампетэнцый студэнта. Метадычнымі асновамі дысцыпліны з'яўляюцца: тлумачальна-ілюстратыўныя, рэпрадукцыйныя метады (апавяданне, тлумачэнне, гутарка, дыскусія, лекцыя, дэманстрацыя кіна- і аўдыёзапісаў, палявых відэазапісаў аўтэнтычных абрадаў, метад слыхавога пераймання ў працэсе актуалізацыі фальклорнай спадчыны), праблемныя (творчы дыялог, вопыт, назіранне, эксперымент), метады самастойнай работы студэнтаў (работа з першакрыніцамі, расшыфроўка паэтычных тэкстаў аўдыё- і відэаматэрыялаў), кантрольна-ацэначныя метады (адказы на семінарах, практыкаванні).

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі

Для дыягностыкі прафесійных кампетэнцый, выяўлення ўзроўню засваення ведаў і ўменняў па дысцыпліне рэкамендаваны наступны інструментарый:

– падрыхтоўка прэзентацый;
– падрыхтоўка пісьмовых кантрольных работ (заданняў);
– напісанне рэфератаў па асобных раздзелах дысцыпліны;
– напісанне дакладаў на навуковыя канферэнцыі па асобных тэмах дысцыпліны;
– вуснае апытанне студэнтаў на семінарах па распрацаваных тэмах.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізцыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Выкананне самастойнай работы па дысцыпліне прадугледжана тэматычнымі планамі і абавязкова для кожнага студэнта.

Самастойная работа выконваецца ў любой рэкамендаванай форме па адной з тэмаў, якія прыведзеныя ніжэй. Яна павінна мець тытульны ліст, асноўную частку і спіс літаратуры.

Тэматыка самастойнай работы з'яўляецца абавязковай, але студэнт мае права звузіць ці пашырыць абраную тэму. Пры напісанні работы можна выкарыстоўваць літаратуру па курсу.

Формы выканання самастойнай работы:

– Напісанне рэферату (не менш 12 старонак);
– Распрацоўка візуальнай прэзентацыі (не менш 12 слайдаў);
– Распрацоўка аўдыёвізуальнай прэзентацыі (не карацей за 2 хвіліны дэманстрацыі);
– Падрыхтоўка творчага нумару па тэме (сольнага ці дуэтам за 2 хвіліны дэманстрацыі).

Прыкладныя тэмы для самастойнай работы:

1. Дзеячы нацыянальных музычна-этнаграфічных школ Еўропы пачатку XX ст.
2. Даследчая і музычная дзейнасць Р.Шырмы
3. Даследчая і музычная дзейнасць Г.Цітовіча
4. Даследчая і педагагічная дзейнасць Л.Мухарынскай
5. Асноўныя накірункі этнамузыкалагічных даследаванняў у Беларускай акадэміі музыкі
6. Дзейнасць прадстаўнікоў беларускага этнаінструментазнаўства
7. Дзейнасць даследчыкааў у галіне беларускай аўдыёвізуальнай антрапалогіі

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Ацэнка і вызначэнне ўзроўню ведаў і прафесійных кампетэнцый студэнтаў ажыццяўляецца з дапамогай 10-бальнай шкалы: 10 (дзесяць), 9 (дзевяць), 8 (восем), 7 (сем), 6 (шэсць), 5 (пяць), 4 (чатыры), 3 (тры), 2 (два), 1 (адзін). Дастатковы ўзровень ведаў, уменняў і навыкаў ацэньваецца адзнакай, не меншай за 4 (чатыры) балы. Балы 1 (адзін), 2 (два), 3 (тры) з’яўляюцца нездавальняючай ацэнкай і недастатковай для далейшага працягу навучання, яны не забяспечваюць дастатковы аб’ём ведаў і кампетэнцый у межах адукацыйнага стандарта. Балы 1 (адзін), 2 (два), 3 (тры) не выстаўляюцца ў заліковую кніжку, толькі ў экзаменацыйную ведамасць.

Пры распрацоўцы наступных крытэрыяў ацэнкі выкарастаны тыпавыя крытэрыі вынікаў вучэбнай дзейнасці, распрацаваныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікік Беларусь.

Адзнака	Паказальнікі адзнакі
1 (адзін)	Веданне студэнтам асобных фактаў, з’яў і тэрмінаў вывучаемай дысцыпліны.
2 (два)	Устойлівая фіксацыя ў памяці студэнта асобных фактаў, з’яў і тэрмінаў вывучаемай дысцыпліны.
3 (тры)	Аднаўленне студэнтам часткі праграмнага матэрыялу па памяці. Ізаляванасць ведаў па асобных тэмах, персаналіях, крыніцах.
4 (чатыры)	Недастаткова сістэмнае ўсведамленне студэнтам вывучаемай дысцыпліны (ролі і месца ВНУ ў дзейнасці сучасных устаноў сацыякультурнай сферы, шляхоў і сродкаў засваення фальклору). Веданне даследчай і навукова-метадычнай літаратуры.
5 (пяць)	Усведамленне большай часткі праграмнага вучэбнага матэрыялу (апісанне праблемнага поля адукацыи щ ВНУ), веданне структуры аналізу навучання. Наяўнасць неістотных памылак.
6 (шесць)	Сістэмнае ўсведамленне большай часткі праграмнага вучэбнага матэрыялу. Веданне асноўнай навуковай літаратуры і метадычнага фонду па дысцыпліне. Наяўнасць неістотных памылак.

Адзнака	Паказальнікі адзнакі
7 (сем)	Поўныя, трывалыя веды. Разгорнутае апісанне і тлумачэнне аб'ектаў вывучэння, раскрыццё праблемадукацыі ў ВНУ, фармуліроўка высноў. Уменне аналізаваць вучэбны працэс. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак.
8 (восем)	Поўныя, трывалыя, глыбокія веды. Свабоднае аперыраванне вучэбным матэрыялам дысцыпліны. Раскрыццё сутнасці тэарэтычных пытанняў, пацвярджэнне аргументамі і фактамі. Веданне асноўнай і дадатковай літаратуры па дысцыпліне. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак.
9 (дзевяць)	Усведамленне студэнтам працэсаў сацыяльна-карыснага выкарыстання адукацыі і веданне інавацыйных шляхоў і сродкаў яе ўдасканалення, асэнсаванне досведу па эстэтычнаму аздабленню навучання. Раскрыццё сутнасці тэарэтычных пытанняў, пацвярджэнне аргументамі і фактамі. Уменне аналізаваць структуру вучэбнага працэсу, карыстацца навукова-метадычнай літаратурай па акрэсленых пытаннях. Наяўнасць адзінкавых неістотных памылак.
10 (дзесяць)	Глыбокае асэнсаванне праблем арганізацыі вучэбнага працэсу ў ВНУ як навуковай галіны. Разуменне студэнтам агульнатэарэтычных пытанняў адукацыі ў ВНУ на сучасным этапе. Уменне прымяняць свае веды ў кантэксце прафесійнай дзейнасці, аналізаваць з'явы традыцыйнай духоўнай культуры з улікам набытых ведаў, карыстацца навуковай літаратурай па эстэтыцы і экалогіі культуры, праблемах і тэндэнцыях этнамастацкай адукацыі.